

**PRIJEDLOG IZMJENA I DOPUNA PLANA KORIŠTENJA FINANCIJSKIH
SREDSTAVA DOBIVENIH OD PRODAJE EMISIJSKIH JEDINICA PUTEM
DRAŽBI U REPUBLICI HRVATSKOJ OD 2021. DO 2025. GODINE**

**IZMJENE I DOPUNE PLANA KORIŠTENJA FINANCIJSKIH SREDSTAVA
DOBIVENIH OD PRODAJE EMISIJSKIH JEDINICA PUTE M DRAŽBI
U REPUBLICI HRVATSKOJ OD 2021. DO 2025. GODINE**

U Planu korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj od 2021. do 2025. godine, KLASA: 022-03/21-04/76, URBROJ: 50301-05/27-21-3, od 18. lipnja 2021., u SAŽETKU, u osmom odlomku broj: „**12.623.000**“ zamjenjuje se brojem: „**10.142.500**“.

U desetom odlomku broj: „12.623.000“ zamjenjuje se brojem: „10.142.500“.

Odlomak 11. mijenja se i glasi:

„Prihodi su u Planu izračunati, uzimajući u obzir prosječne vrijednosti EUR/EUA po godinama kako slijedi:

2021. godina	54,18 EUR/EUA
2022. godina	77 EUR/EUA
2023. godina	60 EUR/EUA
2024. godina	60 EUR/EUA
2025. godina	60 EUR/EUA“.

Odlomak 12. mijenja se i glasi:

„Na temelju procijenjenih prosječnih vrijednosti EUR/EUA po godinama, Republika Hrvatska od 2021. do 2025. godine očekuje ukupni prihod od prodaje emisijskih jedinica u iznosu od okvirno **4.720.379.108 HRK**, uz procjenu da će prosječna korigirana cijena emisijskih jedinica u primarnoj dražbi iznositi oko **77 EUR/EUA** za **2022.** godinu i **60 EUR/EUA** za razdoblje od 2023. do 2025. godine“

U odlomku 13. broj: „2,86“ zamjenjuje se brojem: „4,72“, a broj: „2,72 milijarde“ zamjenjuje se brojem: „4,48 milijardi“.

U odlomku 14. broj: „143“ zamjenjuje se brojem: „236“.

Odlomak 15. mijenja se i glasi:

„Planiranom iznosu prihoda od prodaje emisijskih jedinica na dražbi za provedbu mjera ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama u skladu s ovim Planom i u iznosu od **4.485.424.291 HRK**, dodan je neutrošen iznos od **189.455.210 HRK** koji je preostao za korištenje od neutrošenog prihoda od dražbi emisijskih jedinica u razdoblju do 2020. godine, te je ukupan iznos raspoloživ za financiranje u razdoblju od 2021. do 2025. godine procijenjen na oko **4.674.879.501 HRK**.“

Odlomak 17. mijenja se i glasi:

„Klimatske promjene uvjetovane ljudskim djelovanjem problem su koji se kontinuirano pogoršava, a prema izvješću Europske agencije za okoliš (EEA), prosječna godišnja

gospodarska šteta u posljednjih 40 godina iznosila je 71,5 milijuna kuna. U usporedbi s drugim državama članicama Europske unije, Republika Hrvatska nalazi se na 14. mjestu po prijavljenim štetama uzrokovanim ekstremnim vremenskim događajima po glavi stanovnika pri čemu je samo 3% gospodarskih gubitaka bilo pokriveno osiguranjem. Republika Hrvatska treba prijeći s reaktivnog na proaktivni pristup klimatskim promjenama, što znači da mora biti spremnija za djelovanje u izvanrednim događajima i povećati otpornost na učinke klimatskih promjena. Zbog toga će se financijskim sredstvima financirati i mjere prilagodbe klimatskim promjenama.“.

Tablica 1. mijenja se i glasi:

„Tablica 1. Prijedlog raspodjele prihoda po prioritetnim mjerama

Oznaka mjere	PODRUČJE	Ukupno financiranje nakon preraspodjele	Predložena postotna raspodjela [%]
NuET	Niskougljična energetska tranzicija	3.458.761.614,00	73,99
NES/OT	Ukupno ne energetske sektor (uključujući sektor gospodarenja otpadom)	400.124.797,00	8,56
PKP	Prilagodba klimatskim promjenama	710.703.659,00	15,20
IR	Istraživanje i razvoj, stručna podrška i projekti s trećim zemljama	105.289.431,00	2,25
	SVEUKUPNO:	4.674.879.501,00	100,00

“.

U UVODU, drugi odlomak mijenja se i glasi:

„Financijska sredstva od dražbi Republike Hrvatske koriste se za ispunjenje obveza iz područja klimatskih promjena te za financiranje nepredviđenih potreba za ciljanom socijalnom potporom kako bi se održalo povjerenje i potpora energetske tranziciji te osigurao njezin kontinuitet ublažavanja efekata niskougljične tranzicije na krajnje potrošače energenata. Obvezu smanjenja emisija stakleničkih plinova na razini Europske unije države članice provode zajednički, putem EU sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova (u daljnjem tekstu: EU ETS) i obvezama u sektorima izvan EU ETS-a te je za navedeno uspostavljen obiman zakonodavni okvir.“.

U šestom odlomku, u prvoj rečenici riječ: „niskougljično“ zamjenjuje se riječima: „klimatski neutralno“. U zadnjoj rečenici riječi: „Započeta je“ zamjenjuju se riječima: „U tijeku je“.

U sedmom odlomku, riječ: „prilagodbe“ zamjenjuje se riječju: „prilagodbi“.

Odlomak 15. mijenja se i glasi:

„Plan služi pravilnoj i učinkovitoj upotrebi financijskih sredstava. Pri predlaganju prioritetnih područja i mjera za korištenje prikupljenih sredstava, vrlo važan kriterij je troškovna učinkovitost korištenja raspoloživih financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih

jedinica putem dražbi, odnosno ostvarenje najveće moguće učinkovitosti mjera smanjenja emisija stakleničkih plinova ili mjera prilagodbe klimatskim promjenama. Usporedno s mjerama smanjenja emisija stakleničkih plinova, zbog rasta cijena energije u drugoj polovici 2021. i početkom 2022. godine koje je dijelom rezultat i povećanja cijena emisijskih jedinica te posljedičnog povećanja cijena energenata za krajnje potrošače, Planom se također propisuje kratkoročna mjera sufinanciranja cijene energenata za subjekte u riziku od energetskog siromaštva. Cilj Plana je definicija, izračun i alokacija financijskih sredstava prikupljenih prodajom emisijskih jedinica putem dražbi za razdoblje od 2021. do 2025. godine.“

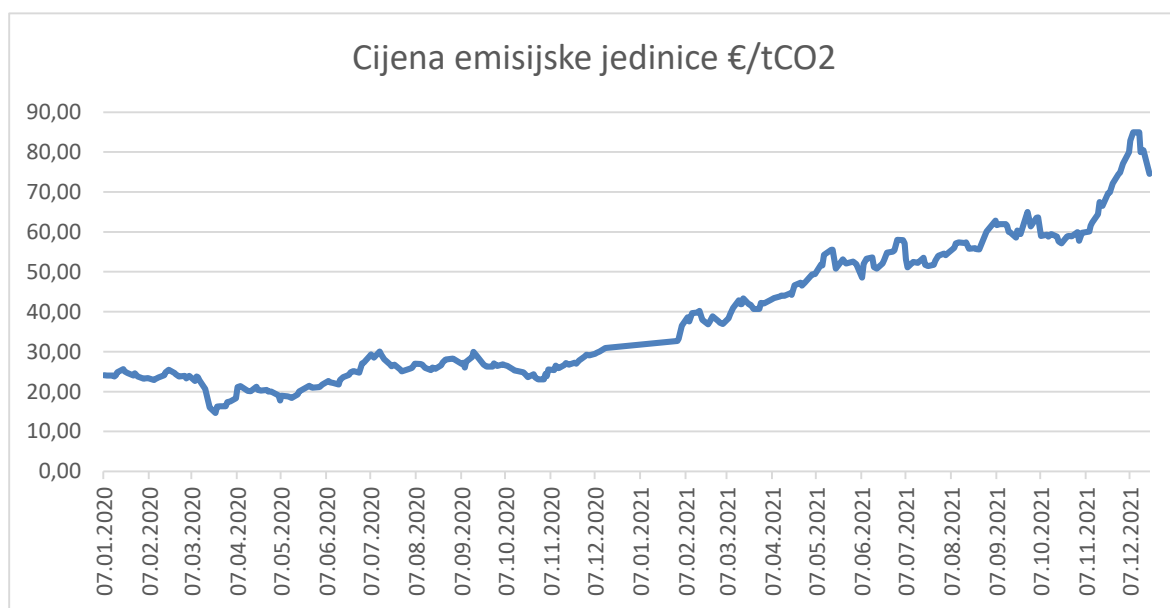
U odlomku 16., riječ: „Energetska tranzicija“ zamjenjuje se riječima: „Niskougljična energetska tranzicija“.

U odjeljku 3.1. Kretanje cijene emisijske jedinice, u četvrtom odlomku, iza pete rečenice, dodaje se rečenica koja glasi:

„Krajem 2020. godine cijena je počela kontinuirano rasti te je početkom svibnja 2021. godine prešla 50,00 EUR/tCO₂, krajem kolovoza 2021. godine 60,00 EUR/tCO₂, a u prosincu 2021. godine 80,00 EUR/tCO₂ te se na toj razini zadržala sve do veljače 2022. kada je skočila na 90 EUR/tCO₂“.

U četvrtom odlomku, na kraju zadnje rečenice iza broja 2020. dodaju se riječi: „i 2021.“.

Slika 1. mijenja se i glasi: „Cijena emisijskih jedinica u 2020. i 2021. godini

U petom odlomku, treća rečenica mijenja se i glasi: „Pored primarnog tržišta emisijskih jedinica putem dražbe (koje izdaju dražbovatelji država članica) postoji i sekundarno tržište emisijskih jedinica.“.

Odjeljak 3.2. Procjena količine emisijskih jedinica za prodaju na dražbi za Republiku Hrvatsku, mijenja se i glasi:

„Republika Hrvatska dio je EU ETS-a od 1. siječnja 2013. godine u sklopu kojeg sudjeluje 47 postrojenja i dva operatora zrakoplova.

U proračunu količina emisijskih jedinica za Republiku Hrvatsku krenulo se od utvrđene količine za 2021. godinu koja iznosi 4.209.367 emisijskih jedinica. Ta količina predstavlja 0.5199 % ukupnih emisijskih jedinica EU-a koje će se naći u prodaji za 2021. godinu (809,7 milijuna emisijskih jedinica). Utvrđena količina za Republiku Hrvatsku umanjila se za iznos od 597.885 emisijskih jedinica koje su prebačene u Modernizacijski fond te za iznos od 1.513.604 emisijske jedinice koje su stavljene u mehanizam za stabilnost tržišta (MSR – *Market stability reserve*). Pretpostavljen je jednaki udio hrvatskih emisijskih jedinica u ukupnim jedinicama EU-a do 2025. godine koji će se smanjivati za linearni faktor smanjenja emisija koji godišnje iznosi 2,2 %.

Količini emisijskih jedinica Republike Hrvatske za dražbovanje dodan je i iznos emisijskih jedinica za zrakoplovstvo koji iznosi 29.000 emisijskih jedinica godišnje. Prema tome, za prodaju putem dražbi u razdoblju od 2021. do 2025. godine za Republiku Hrvatsku će biti raspoloživo oko 10.142.500 emisijskih jedinica.

Tablica 2. Očekivana dinamika raspodjele emisijskih jedinica za prodaju na dražbi u razdoblju od 2021. do 2025. godine

Godina	RH količina emisijskih jedinica za prodaju na dražbi	Procjena prihoda (HRK)
2021.	2.126.500	844.063.724
2022.	2.079.000	1.202.223.330
2023.	2.029.000	914.267.400
2024.	1.979.000	891.737.400
2025.	1.929.000	869.207.400
Ukupno	10.142.500	4.721.499.254

Izračun očekivanih prihoda od prodaje ovih emisijskih jedinica putem dražbi temelji se na predviđenoj cijeni emisijskih jedinica te očekivanim količinama jedinica koje će se staviti na dražbu.

Prihodi su u Planu izračunati na temelju prosječnih vrijednosti EUR/EUA po godinama kako slijedi:

2021. godina 54,18 EUR/EUA
2022. godina 77 EUR/EUA
2023. godina 60 EUR/EUA
2024. godina 60 EUR/EUA
2025. godina 60 EUR/EUA

Na temelju procijenjenih prosječnih vrijednosti EUR/EUA po godinama, Republika Hrvatska očekuje ukupni prihod od prodaje emisijskih jedinica u iznosu od okvirno **4.721.499.254 HRK**, uz procjenu da će prosječna korigirana cijena emisijskih jedinica u primarnoj dražbi u 2022. godini iznositi **77 EUR/EUA** te u razdoblju od 2023. do 2025. godine oko **60 EUR/EUA**.

U skladu s navedenim, od oko ukupno planiranih 4,72 milijardi HRK, Fond će za mjere ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama u skladu s ovim Planom, koristiti 95 % financijskih sredstava od dražbi što iznosi **oko 4,48 milijarde kuna**.

Preostali iznos od okvirno **236 milijuna kuna** uplatit će se u državni proračun Republike Hrvatske za pokrivanje troškova administriranja sustava trgovanja emisijskim jedinicama, za upravne poslove, poslove funkcioniranja Registra emisijskih jedinica stakleničkih plinova, dražbovatelja, nacionalnog sustava za praćenje emisija stakleničkih plinova i drugih poslova vezanih za područje klimatskih promjena.

Planiranom iznosu prihoda od prodaje emisijskih jedinica na dražbama za provedbu mjera ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama u skladu s ovim Planom, dodan je neutrošen iznos od **189.455.210 HRK** koji je preostao za korištenje od viška prihoda od dražbi emisijskih jedinica u razdoblju do 2020. godine. Stoga je ukupni iznos za financiranje **mjera ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama do 2025. godine** procijenjen na oko **4.674.879.501 HRK**.

Člankom 100. Zakona propisano je da će Vlada Republike Hrvatske na prijedlog tijela državne uprave nadležnog za zaštitu okoliša, tijela državne uprave nadležnog za gospodarstvo i Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, a uz odobrenje Europske komisije, donijeti odluku kojom će se utvrditi popis djelatnosti i financijske mjere u korist djelatnosti iz sektora odnosno podsektora koji se smatraju izloženima značajnom riziku od izmještanja emisija stakleničkih plinova u treće zemlje, zbog troškova vezanih za emisije stakleničkih plinova ugrađenih u cijene električne energije, u svrhu kompenzacije tih troškova, a u slučajevima kad su takve financijske mjere u skladu s posebnim propisom kojim se uređuju državne potpore. Do sada nisu utvrđene navedene kompenzacijske mjere jer u tom smislu postrojenja uključena u EU ETS imaju manju naknadu za obnovljive izvore energije. U slučaju promjene tog mehanizma, potrebno je utvrditi visinu kompenzacijskih mjera, a kao izvor financiranja koristiti će se financijska sredstva od dražbi i to iznos koji će se ostvariti zbog rasta cijena emisijskih jedinica od siječnja 2021. godine.“.

U poglavlju 4. ALOKACIJA SREDSTAVA, Tablica 3. Prijedlog raspodjele prihoda po prioritetnim mjerama mijenja se i glasi:

”

Oznaka mjere	PODRUČJE	Ukupno kumulativno financiranje do 2025. [HRK]	Predložena postotna raspodjela [%]
NuET	Niskougljična energetska tranzicija	3.458.761.614,00	73,99
	Obnovljivi izvori energije	1.036.710.120,00	22,18
	Povećanje energetske učinkovitosti	676.051.494,00	14,46
	Energetsko siromaštvo	1.400.000.000,00	29,95
	Smanjenje emisija stakleničkih plinova u prometu	300.000.000,00	6,42
	Istraživanja i inovacije	46.000.000,00	0,98

NES/OT	Ukupno ne energetske sektor (uključujući sektor gospodarstva otpadom)	400.124.797,00	8,56
PKP	Prilagodba klimatskim promjenama	710.703.659,00	15,20
IR	Istraživanje i razvoj, stručna podrška i projekti s trećim zemljama	105.289.431,00	2,25
	SVEUKUPNO:	4.674.879.501,00	100,00

” U odjeljku **4.1. Niskouglična energetska tranzicija (NuET)**, prvi odlomak mijenja se i glasi: „Za provedbu mjera energetske tranzicije do 2025. godine sukladno ciljevima NECP-a, predlaže se alocirati do **73,99 %** sredstava, odnosno **oko 3.458.761.614 HRK.**“.

U odjeljku **Obnovljivi izvori energije**, zadnji odlomak mijenja se i glasi: „Za provedbu ciljeva iz NECP-a te s obzirom na značajan porast cijene energenata bit će nužno ubrzati energetske tranziciju, stoga se u dijelu koji se odnosi na obnovljive izvore energije do 2025. godine, predlaže alocirati oko **1.036.710.120 HRK.**“.

U odjeljku **Povećanje energetske učinkovitosti**, u četvrtom odlomku, broj: „500.000.000“ zamjenjuje se brojem: „676.051.494“.

Tekst odjeljka **Energetsko siromaštvo**, mijenja se i glasi:

„Energetsko siromaštvo predstavlja jedan od ključnih problema današnjice. Iako je pojam vezan najviše uz kućanstva i njihove troškove energije koje moraju podmiriti da bi mogli živjeti u energetske adekvatnim uvjetima, u današnje vrijeme se veže za efekt koji je prouzročio višestruki porast cijena energije čime se i sve više poslovnih subjekata nalazi u situaciji kada troškovi poslovanja neprirodno rastu zbog porasta cijene energije.“

Budući da problem energetske siromaštva postaje sve izraženiji, nužno je povezati dugoročne i kratkoročne mjere. Mjere koje se provode s ciljem dugotrajnog sprječavanja izloženosti građana energetske siromaštva na način da se povećanjem energetske učinkovitosti te korištenja obnovljivih izvora energije smanji potreba za količinom energije koja će osigurati kućanstvima i poduzetnicima adekvatne životne i radne uvjete, nadopunit će se kratkoročnim mjerama te će se kupcima energenata pružiti izravna potpora za plaćanje računa za energente. Za provedbu mjera pružanja izravnih potpora nadležno je Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.

Dugoročnim mjerama će se uspostaviti i sustav praćenja socio-demografskih i energetske pokazatelja kojima se opisuje energetsko siromaštvo na nacionalnoj razini, kroz već postojeći sustav prikupljanja podataka o potrošnji i navikama kućanstava (Državni zavod za statistiku), te će se programom za suzbijanje energetske siromaštva, napravljenim u skladu s NECP-om, razraditi moguće proširenje kriterija za stjecanje statusa ugroženih kupaca energije.

Ministarstvo nadležno za poslove graditeljstva izrađuje i predlaže Vladi Republike Hrvatske programe energetske obnove zgrada stambenog sektora koji uključuju i mjere za ublažavanje energetske siromaštva. Mjera je usmjerena na ranjivu skupinu građana u opasnosti od energetske siromaštva kojima se subvencionira integralna obnova kuća. Ista je već integrirana

u strateškim nacionalnim dokumentima, navedenima u popisu zakonodavnih propisa. Programima energetske obnove stambenog sektora provodit će se nove mjere za smanjenje emisija energetskega sektora.

Pojam energetskega siromaštva do sada nije bio prisutan u poslovnom sektoru no poremećaji na svjetskim i europskim tržištima te poteškoće u globalnim lancima opskrbe uzrokovani pandemijom bolesti COVID 19 doveli su do drastičnog povećanja cijena energije koji dalje pokreću inflaciju potrošačkih cijena u gotovo svim gospodarskim sektorima. Kako bi se troškovi stabilizirali te time smanjili daljnje inflatorne učinke na krajnje potrošače, potrebno je i poslovnim subjektima u Republici Hrvatskoj pružiti mogućnost kratkotrajne financijske potpore kako bi pokrili trenutne troškove koji im onemogućuju daljnji nastavak poslovne aktivnosti. Europska komisija je s ciljem smanjenja pritiska na poslovni sektor predložila niz alata kojima bi se države članice EU mogle kratkotrajno poslužiti. Komunikacijom o paketu mjera za djelovanje i potporu za suočavanje s rastom cijena energije, Komisija je dala primjere mjera koji se mogu financirati prihodima od dražbi emisijskih jedinica od kojih su neke:

- mjere za smanjenje energetskega troškova za sve krajnje korisnike
- mjere pružanja pomoći poduzećima ili industrijama u svladavanju krize, potpuno u skladu s okvirom za državne potpore, iskorištavajući, prema potrebi, prostor za fleksibilnost predviđen okvirom i potičući napuštanje fosilnih goriva
- mjere omogućavanja šireg pristupa ugovorima o kupnji energije iz obnovljivih izvora u kojima ne bi sudjelovala samo velika poduzeća, uključujući MSP-ove, na primjer objedinjavanjem potražnje krajnjih korisnika u skladu s pravilima tržišnog natjecanja
- mjere podupiranja ugovora o kupnji energije popratnim mjerama kao što su povezivanje, standardni ugovori i smanjenje rizika s pomoću financijskih proizvoda programa InvestEU
- vremenski ograničene kompenzacijske mjere i izravna potpora krajnjim korisnicima koji su energetskega siromašni, uključujući ugrožene skupine, npr. vaučerima ili pokrivanjem dijelova računa za energiju
- uvođenje i/ili zadržavanje zaštitnih mjera kako bi se izbjegla isključenja iz energetske mreže ili odobrenje privremenih odgoda plaćanja
- razmjena najboljih praksi i koordinacija mjera putem koordinacijske skupine Komisije za energetskega siromaštvo i ugrožene potrošače.

Za sektor energetskega siromaštva, a u skladu s NECP-om i paketom mjera koje je predložila Europska komisija, predlaže se alocirati oko **1.400.000.000 HRK** za financiranje nepredviđenih potreba za ciljanom socijalnom potporom, provedbu mjere izgradnje kapaciteta i drugih mjera za suzbijanje energetskega siromaštva te mjera iz Programa za suzbijanje energetskega siromaštva.“

U odjeljku 4.2. **Neenergetski sektor (uključujući sektor gospodarenje otpadom)(NES/OT)**, u prvom odlomku broj: „500.124.797“ zamjenjuje se brojem: „400.124.797“.

U odjeljku 4.2.2. **Smanjenje emisija stakleničkih plinova u sektoru gospodarenja otpadom**, u prvom odlomku broj: „350.124.797“ zamjenjuje se brojem: „250.124.797“.

U odjeljku 4.3. **Mjere prilagodbe klimatskim promjenama** u trećem odlomku iza podstavka 2. dodaje se podstavak 3. koji glasi:

„- financiranje/sufinanciranje mjera/aktivnosti iz Programa ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja i Akcijskih planova održivog energetskog razvoja i prilagodbe klimatskim promjenama, u dijelu koji se odnosi na prilagodbu klimatskim promjenama.”

U odjeljku 4.3., iza naslova **Bioraznolikost i usluge ekosustava**, na kraju četvrtog odlomka dodaje se rečenica koja glasi:

„Kako bi umanjili pritiske na ugrožene stanišne tipove i zavičajne vrste, potrebno je ulagati i u kontrolu populacija prioriternih invazivnih stranih vrsta s Unijina popisa. Zbog neophodne urgentnosti djelovanja, Fond će ova ulaganja financirati u 100% iznosu. Negativni utjecaji invazivnih stranih vrsta pojačavaju se dodatno klimatskim promjenama, a posebno uslijed ekstremnih klimatskih pojava kao što su suše i poplave. Invazivne strane vrste smanjuju prirodnu otpornost i stabilnost zavičajnih ekosustava, čime narušavaju njihovu nemjerljivu ulogu u ublažavanju klimatskih promjena, posebice kao ponora CO₂“.